Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

HE 123/2018 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksestä valtion vuoden 2019 talousarviosta (HE 123/2018 vp).

Vuoden 2019 talousarvioesityksessä tuloiksi ennustetaan 53,9 miljardia euroa ja menoiksi ehdotetaan 55,3 miljardia euroa, joten valtion talousarvioesitys vuodelle 2019 on 1,4 miljardia euroa alijäämäinen. Alijäämä katetaan ottamalla lisää velkaa.

Suomen Yrittäjien mielestä tässä suhdannetilanteessa valtiontalouden ennakoitu alijäämä on liian suuri. Näkemyksemme mukaan valtion menoja olisi voitu katsoa kriittisemmin. Suhdannetilanteeseen nähden harjoitettu finanssipolitiikka on keveää ja sen seurauksena julkisen talouden ongelmia osittain siirretään tulevaisuuteen.

Julkisen talouden rahoitus ei talouskasvusta huolimatta ole huolimatta kestävällä pohjalla. Väestön ikääntyminen kasvattaa julkisia menoja, vähentää työikäisen väestön määrää ja heikentää talouden kasvumahdollisuuksia. Tulevaisuudessa yhä pienempi joukko väestöstä rahoittaa julkiset palvelut ja etuudet. Tämä tarkoittaan julkisten menojen nopeaa kasvua lähivuosina, mutta julkisen talouden tulojen kasvu tulee jäämään talouskasvun hidastuessa julkisten menojen kasvua hitaammaksi. Ongelma kestävyysvajeen hoitamisesta siirtyy seuraavalle hallitukselle.

Vuoden 2019 talousarvioesityksessä esitetään jatkettavaksi aiempia verolinjauksia. Tuloverotukseen esitetään tehtäväksi muutoksia siten, että ansiotuloverotusta kevennettäisiin painottuen pienituloisiin korottamalla perusvähennystä, työtulovähennystä sekä valtion- ja kunnallisverotuksen eläketulovähennyksiä. Lisäksi ansiotuloveroperusteisiin esitetään tehtäväksi indeksitarkistus, jotta verotus ei kiristyisi yleisen ansiotasokehityksen vuoksi. Solidaarisuusveron alemman alarajan voimassaoloa esitetään jatkettavaksi ensi vuonna.

Ehdotettujen toimien yhteisvaikutuksen arvioidaan vähentävän verotuloja vuositasolla kaikkien veronsaajien tapauksessa yhteensä noin 499 miljoonalla eurolla. Valtion verotulojen arvioidaan vähentyvän noin 245 miljoonalla eurolla. Kuntien verotulojen arvioidaan vähenevän noin 237 miljoonalla eurolla. Seurakuntien verotulojen arvioidaan vähenevän noin 12,5

miljoonalla eurolla ja sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun tuoton noin 4,5 miljoonalla eurolla.

Suomen Yrittäjät katsoo, että esitettävä verolinja on painotukseltaan perusteltu, mutta huomauttaa ettei valtiontalouden tila mahdollista suuria veronalennuksia. Työllisyyden kannalta on perusteltua, että maltilliset veronkevennykset kohdentuvat pienituloisiin.

Talousarvioesityksen keskeiset lisäpanostukset kohdistuvat tutkimukseen, koulutukseen, osaamiseen ja kansainvälistymiseen. Tämä on järkevä linja, sillä nopeasti muuttuvassa ja teknologistuvassa maailmassa T&K-toiminnan rooli tulee edelleen kasvamaan ja pienenä avoimena taloutena meidän on huolehdittava yritysten edellytyksistä hankkia markkinoita kotimaan rajojen ulkopuolelta.

Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikan tavoitteet ovat oikeita: työttömyyden alentaminen, nopea työllistyminen ja kasvun vauhdittaminen. On erinomaista, että yrittäjien perheenjäsenten työttömyysturvaa muutetaan siten, että eiomistavia perheenjäseniä pidetään jatkossa yrittäjän sijasta työntekijöinä. Muutos kannustaa yrittäjiä tarjoamaan töitä enemmän myös omille perheenjäsenilleen.

Järkevää on lisätä yksityisten työvoimapalveluiden roolia palvelujen tuottajana ja vahvistaa TE-palvelujen resursseja. Palkkatuetun työn ja starttirahan rahoituksen jatkaminen työttömyysmäärärahoista on myös perusteltua. Palkkatuen käsittelyaikoja on pyrittävä lyhentämään ja prosessia yksinkertaistamaan. Erityisesti pitäisi selvittää mahdollisuus maksaa palkkatuki suoraan sitä tarvitsevalle henkilölle. Tämä vapauttaisi työnantajan palkkatukeen liittyvästä byrokratiasta ja helpottaisi siten työllistämistä. Pidämme hyvänä myös ehdotusta siitä, että yrityksille voidaan maksaa työllistämispalkkio tietyissä tilanteissa. Tärkeitä ovat myös linjaukset siitä, että työntekijöiden ja yrittäjien oleskelulupien käsittelyä sujuvoitetaan ja käsittelyaikoja lyhennetään ja lyhytkestoisen työn vastaanottamista edistetään muuttamalla työttömyysetuuden sovittelua tulon maksatusajankohdan mukaiseksi.

Suomen Yrittäjät haluaa kuitenkin korostaa, että yksittäisten ja pistemäisten toimenpiteiden lisäksi Suomi tarvitsee kokonaisvaltaisen työmarkkinareformin, jolla helpotetaan työllistämistä, alennetaan työllistämiseen liittyvää riskiä, lisätään paikallista sopimista ja tehdään työn vastaanottamisesta aina kannattavaa. Työpaikka syntyy ainoastaan, mikäli sekä työllistäminen että työllistyminen ovat taloudellisesti kannattavia.

Työnantaja pyrkii rekrytoimaan aina parhaan mahdollisen henkilön avoinna olevaan tehtävään, joten työnantajan kannalta sinänsä tärkeitä tukijärjestelmiä keskeisempää on se, että työmarkkinat toimivat hyvin. Suomen korkea työttömyysaste ja kilpailijamaihin nähden alhainen työllisyysaste osoittavat, että työmarkkinoiden ongelmat ovat ennen kaikkea rakenteellisia.

Suomen Yrittäjät

Janne Makkula

työmarkkinajohtaja